

Aan de Raad van de gemeente Midden-Drenthe
T.a.v. mevrouw mr. C.A.M. Bodewes, griffier
Postbus 24
9410 AA BEILEN

Datum: 3 juni 2020
Kenmerk: 2020.169
Onderwerp: Controle jaarrekening 2019

Geachte Raad,

U hebt ons opdracht gegeven om de jaarstukken van de gemeente Midden-Drenthe over het boekjaar 2019 te controleren. Zoals vastgelegd in de opdrachtbevestiging hebben wij de controlewerkzaamheden in twee fasen uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2019 hebben wij de interim-controle uitgevoerd, met name gericht op de interne beheersing in de voor de accountantscontrole relevante (financieel administratieve) processen. Onze bevindingen hebben wij verwoord in onze managementletter van 21 januari 2020.

Inmiddels is de controle van de jaarrekening nagenoeg afgerond. We brengen u in dit accountantsverslag op de hoogte van onze bevindingen en adviezen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening. Een concept van dit verslag is op 25 mei 2020 met de portefeuillehouder besproken en is geagendeerd voor de WFO van 3 juni 2020.

Dit accountantsverslag is als volgt ingedeeld:

1. De belangrijkste bevindingen in één oogopslag
2. Actuele ontwikkelingen
3. Het controleproces
4. Kwaliteit van de interne beheersing
5. Verslaggevingsregels nageleefd
6. Resultaat en vermogenspositie
7. Controlebevindingen jaarrekening 2019
8. Verplichte rapportage onderdelen
9. Afsluiting

Bijlage: Verplichte rapportagetabel SiSa

Wij bedanken de organisatie voor de medewerking die we bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben gekregen en we verwachten dat onze rapportage de Raad ondersteunt bij de oordeelsvorming omtrent de jaarrekening.

1. DE BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN IN ÉÉN OOGOPSLAG

Onderwerp	Bevindingen
Ons oordeel over de jaarrekening	Wij verstrekken bij de jaarrekening 2019 van de gemeente Midden-Drenthe een goedkeurend oordeel met betrekking tot de getrouwheid van de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening. Dit oordeel betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de omvang en de samenstelling van de baten en lasten over 2019 alsmede van de activa en passiva per 31 december 2019. Ook verstrekken wij een goedkeurend oordeel over het aspect rechtmatigheid. Dit oordeel houdt in dat de baten, lasten en balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met relevante wet- en regelgeving, waaronder de gemeentelijke verordeningen.
Verslaggeving en WNT	Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld. Tevens is voldaan aan de WNT. Wij hebben de WNT-verantwoording gecontroleerd op basis van het controleprotocol WNT. Wij hebben verder geconcludeerd dat het jaarverslag en de overige informatie die in de jaarstukken is opgenomen, voldoen aan de eisen van het BBV en in materiele zin verenigbaar is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie.
SiSa-bijlage	Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hierover regels bevat. Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor SiSa overschrijdt.
Geïdentificeerde en niet gecorrigeerde controleverschillen	In hoofdstuk 8 gaan we in op de geconstateerde controleverschillen die niet in de jaarstukken zijn gecorrigeerd. Het totaalbedrag aan controleverschillen voor getrouwheid en rechtmatigheid blijft binnen de daarvoor geldende tolerantie van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves voor fouten en 3% voor onzekerheden. De constatering hebben betrekking op inkooptransacties die niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels en onzekerheid in het sociaal domein.
Geautomatiseerde gegevensverwerking en dataveiligheid	In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen materiële bevindingen betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onderwerp	Bevindingen
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Om de jaarrekening te kunnen opstellen is het voor het college noodzakelijk om schattingen te maken en oordelen te verwerken over toekomstige gebeurtenissen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de uiteindelijke uitkomsten kunnen afwijken. De belangrijke schattingen die in de jaarrekening van de gemeente Midden-Drenthe zijn opgenomen hebben betrekking op de waardering van financiële vaste activa, de waardering van gronden en de inschatting van de omvang van verplichtingen in de vorm van voorzieningen. Wij aanvaarden in materiële zin de gekozen methoden die voor de schattingen zijn gehanteerd.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben we op diverse momenten met de voor ons relevante geledingen in de organisatie van gedachten gewisseld over eventuele fraudegevallen, fraudesignalen en de kwaliteit van de interne beheersing op dit onderwerp. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik binnen de gemeente Midden-Drenthe over het boekjaar 2019. Het college heeft aan ons bevestigd dat in de organisatie geen gevallen gemeld zijn.
Resultaat 2019 en vermogenspositie	De gemeente Midden-Drenthe heeft over 2019 een positief resultaat behaald van afgerond € 2,0 miljoen. Dit resultaat is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde lasten van € 79,1 miljoen en € 79,8 miljoen aan gerealiseerde baten. Dit positieve saldo van € 0,74 miljoen is het verschil in de vermogenspositie tussen eind 2018 en eind 2019. Het vermogen van de gemeente Midden-Drenthe is over het afgelopen jaar dus hoger geworden. U heeft vooraf ook goedgekeurd dat bedragen aan de reserves onttrokken mochten worden en van dat bedrag is per saldo € 1,23 miljoen gerealiseerd. In totaal komt het positieve resultaat dan uit op € 1,97 miljoen. Uw vermogenspositie is eind 2019 toereikend om uw nu bekende plannen en de daaraan verbonden financiële risico's af te dekken.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die relevant zijn om te komen tot een oordeel omtrent de jaarrekening.

2 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

2.1 De gemeente Midden-Drenthe en het coronavirus

Voorafgaand aan en gedurende het controleproces van de jaarrekening 2019 van de gemeente Midden-Drenthe is Nederland getroffen door het coronavirus (Covid-19). De Rijksoverheid heeft verregaande quarantainemaatregelen afgekondigd die ertoe leiden dat veel bedrijven en instellingen hun werkzaamheden hebben moeten aanpassen, temporiseren of de deuren hebben moeten sluiten. Deze ontwikkeling vraagt veel van het aanpassingsvermogen van uw organisatie en uw medewerkers, maar ook van de inwoners. Als gemeente heeft u tenslotte een vitale rol in de samenleving. De organisatie draait dan ook zoveel mogelijk door, maar wel met aanpassingen in werkwijzen en met voorzorgsmaatregelen als het gaat om gezondheid.

Welke impact de maatregelen op korte en langere termijn zullen hebben is, ten tijde van de afronding van de jaarrekeningcontrole 2019, nog niet exact te zeggen. We zien in de loop van maart en april in de maatschappij onder meer een stijgend ziekteverzuim, extra kosten voor IT, maar ook dat u uitvoeringsloket bent geworden voor een deel van de steunmaatregelen van het Rijk.

Werkprocessen lopen anders. Er ontstaat digitaal of fysiek meer afstand en dat heeft invloed op vrijwel alle activiteiten, bij u en bij ons.

Gezien de enorme impact op de samenleving en de mogelijke impact op de gemeente Midden-Drenthe hebben wij het college gevraagd de situatie rondom het coronavirus en de (mogelijke) effecten op de organisatie, de werkzaamheden en de financiële gevolgen op hoofdlijnen toe te lichten in een passage in de jaarrekening op bladzijde 255.

We benadrukken dat de huidige situatie geen aanpassing vraagt van de jaarrekening 2019, omdat deze gebeurtenissen na afloop van het boekjaar plaatsvinden en in vaktechnische termen vallen onder het begrip 'gebeurtenissen na balansdatum'. Het is evident dat de gevolgen van deze crisis impact zullen hebben op uw resultaat en vermogenspositie in en over 2020 en wellicht de jaren daarna.

2.2 Volatiliteit in uw financiering blijft bestaan

Gemeenten zijn voor ongeveer twee derde van hun inkomsten afhankelijk van de financieringsstromen via het gemeentefonds, onderverdeeld in specifieke uitkeringen en de algemene uitkering. Vrijwel ieder jaar wordt de wijze waarop de verdeling tot stand komt aangepast. Meestal zijn dit wijzigingen van beperkte omvang en impact. Zo is met ingang van 2019 de integratie uitkering in het sociaal domein onderdeel geworden van de algemene uitkering. Dat heeft tot gevolg dat de systematiek op basis waarvan de gelden verdeeld worden ook is aangepast. Een herverdeeleffect treedt dan op tussen gemeenten.

Eens per ongeveer tien jaar wordt een grotere herziening van de verdeling van het gemeentefonds doorgevoerd. Over die herziening wordt al enige tijd gesproken maar het lijkt erop dat de eerstvolgende grotere wijziging per 1 januari 2022 doorgang gaat vinden. De exacte effecten moeten nog worden bepaald, maar duidelijk is wel dat gemeenten met minder dan 50.000 inwoners, gemiddeld genomen, nadeel zullen ondervinden van de nieuwe systematiek.

Daarnaast lopen de incidentele middelen in de jeugdzorg ook in dat jaar af en is er nog geen toezegging gedaan vanuit het Rijk dat deze middelen structureel gemaakt zullen worden. De VNG heeft naar aanleiding van de herziening van de algemene uitkering ook een oproep gedaan om te komen tot een structurele verruiming van de financiering van gemeenten, vanwege de tekorten in de afgelopen periode.

Een recente ontwikkeling is nog dat het kabinet de extra uitgaven voor de bestrijding van de effecten van de coronacrisis niet meeneemt in de bepaling van het accres. Dit accres wordt jaarlijks bepaald op basis van de lastenontwikkeling bij het Rijk. Toepassing van de gebruikelijke systematiek zou een fors verruimend effect hebben op de gemeentelijke financiering vanuit het gemeentefonds. In ruil daarvoor zou het accres vastgezet worden op het huidige niveau. Dit systeem zou eventueel tot 2022 of zelfs 2026 moeten worden ingevoerd. Daarmee zou voor de komende periode meer duidelijkheid en stabiliteit ontstaan.

In de meerjarenbegroting die u in het najaar heeft behandeld zijn deze effecten nog niet opgenomen.

2.3 Rechtmatigheidsverantwoording naar college

In de managementletter hebben we aandacht gevraagd voor de overgang van de rechtmatigheidscontrole van accountant naar het college. Naar verwachting zal met ingang van 2021 het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven. Op die wijze legt het college expliciet verantwoording af over het rechtmatig handelen in de organisatie.

De behandeling van de wetgeving, waarin dit voorstel is opgenomen, is nog gaande waardoor zowel de inhoud als de uitwerking nog niet vaststaan. Met de veranderingen die in het parlement optreden als gevolg van de coronacrisis, en het negatief advies van de VNG op andere aspecten van het wetsvoorstel, is het de vraag of de beoogde invoeringsdatum nog gehaald kan worden.

De tekst van de rechtmatigheidsverantwoording is inmiddels wel gepubliceerd door de commissie BBV. Het college moet deze standaardtekst opnemen in de jaarrekening, waarbij de eventueel geconstateerde afwijkingen, voor zover deze boven de door de Raad vast te stellen grens uitkomen, moeten worden vermeld. Omdat deze rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is van de jaarrekening, wordt deze integraal onderdeel van de accountantscontrole op de jaarrekening en valt de rechtmatigheidsverantwoording ook onder het door de accountant af te geven getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening.

Het is verder de bedoeling dat in de paragraaf Bedrijfsvoering, als onderdeel van het jaarverslag, uiteen wordt gezet hoe het college tot haar rechtmatigheidsverantwoording is gekomen. Daartoe heeft het college een controle- en rapportagesysteem nodig, om zicht te hebben op de relevante rechtmatigheidsaspecten in de organisatie, de risico's op afwijkingen en de daarop genomen beheersmaatregelen, alsmede de toetsing op de werking van deze beheersmaatregelen en de uitkomsten daarvan.

Daarnaast vragen we aandacht voor de communicatie over dit onderwerp tussen college en Raad. Deze wijziging houdt immers ook in dat de Raad op een andere wijze geïnformeerd wordt over het rechtmatig handelen in de organisatie. De Raad houdt de bevoegdheid om eigen regels op te nemen in het toetsingskader, de materialiteitsgrenzen scherper te stellen dan de (voorgestelde) nieuwe grens van 3 procent en we kunnen ons voorstellen dat de Raad ook via een tussentijdse rapportage op de hoogte gehouden wil worden over de bevindingen over bijvoorbeeld het eerste halfjaar. Wij adviseren u dit gesprek aankomend najaar te agenderen. Wij geven u in overweging deze overgang ook aan te grijpen om uw financiële verordening en controleverordening te actualiseren.

2.4 Invoering omgevingswet uitgesteld

Bij brief van 1 april 2020 heeft het Kabinet de Tweede Kamer op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen in de stelselherziening en de implementatie-inspanningen inzake de Omgevingswet. Daaruit blijkt dat het nieuwe stelsel niet, zoals tot dan toe gepland, per 1 januari 2021 in werking zal treden. Een nieuwe datum is nog niet bekend, maar zal naar verwachting spoedig volgen. Gelet op de omvangrijke IT-component die onderdeel is van de invoering van deze wet en de complexe structuur tussen gemeenten, provincie en omgevingsdienst is meer tijd voor de voorbereiding geen overbodige luxe.

3 HET CONTROLEPROCES

Het reguliere controleproces bestaat uit twee fasen, een interim-controle gericht op de voor de accountantscontrole relevante administratieve processen en de eindejaarscontrole op de opgestelde jaarrekening.

In de interim-controle richten we ons primair op de wijze waarop processen zijn ingericht en interne beheersingsmaatregelen zijn opgenomen die de belangrijkste risico's in de betreffende processen moeten afdekken. Door een combinatie van interviews, procescontroles en detailwaarnemingen beoordelen wij opzet, bestaan en werking van deze interne beheersingsmaatregelen en stellen wij vast dat deze bijdragen aan het tot stand komen van betrouwbare verantwoordingsinformatie. Onze bevindingen hebben wij verwoord in onze managementletter van 21 januari 2020.

Bij de jaarrekeningcontrole richten we ons meer op de cijfers en onderzoeken wij of de jaarrekening, zoals die aan de gemeenteraad is verstrekt, deugdelijk is opgesteld en onderbouwd, dat de inrichting en presentatie voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat de waarderingsgrondslagen correct zijn toegepast en de toelichtingen adequaat en volledig zijn.

Ook hebben wij onderzocht of de informatie in de programmaverantwoording en de paragrafen niet strijdig is met het beeld van de jaarrekening. Ten slotte is onderzocht of de baten, de lasten en de balansmutaties rechtmatig zijn, inclusief het opnemen van de vereiste gegevens inzake de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT). Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden zijn de algemeen geldende "Controle en overige standaarden (COS)" van de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, de kadernota rechtmatigheid, het controleprotocol WNT en de verordeningen van de gemeente Midden-Drenthe leidend.

In dit accountantsverslag gaan wij in op de bevindingen ten aanzien van de controle van de jaarrekening. Dit accountantsverslag en onze bevindingen daarbij zijn mede bedoeld om de Raad te ondersteunen in haar controlerende taak.

4 KWALITEIT VAN DE INTERNE BEHEERSING

Onze interim-controle voeren we uit om een beeld te krijgen van de, voor de accountantscontrole relevante processen en de daarin opgenomen interne beheersmaatregelen. We doen geen uitspraken over de effectiviteit van dit stelsel anders dan voor het doen van de controle van de jaarrekening. De interne beheersing binnen een organisatie staat ten dienste van het realiseren van het voorgenomen beleid.

Een adequate interne beheersing is van belang voor de adequate sturing van de organisatie en het kunnen afleggen van verantwoording. Met die uitgangspunten in het achterhoofd hebben wij in het najaar van 2019 de interim-controle uitgevoerd.

Evenals over voorgaande jaren hebben wij in de interim-controle vastgesteld dat de in dit verband binnen de gemeente Midden-Drenthe gemaakte proces en procedureafspraken voldoen aan de eisen die daaraan mogen worden gesteld. Er is een mix aan controlemaatregelen gedefinieerd, zowel binnen de processen als over de processen heen.

De aandachtspunten die we in de managementletter hebben benoemd betroffen onder meer het documenteren van de prestatielevering bij de factuurbehandeling, bij subsidieverstrekking en het versterken van de controles op de volledigheid van de opbrengsten uit activiteiten. De jaarrekeningcontrole heeft de hoofdconclusie inzake de interne beheersing onveranderd gelaten. Wel hebben we in hoofdstuk 7 van dit accountantsverslag enkele aandachtspunten opgenomen die voortvloeien uit de waarnemingen tijdens de jaarrekeningcontrole.

5 VERSLAGGEVINGSREGELS NAGELEEFD

De jaarstukken 2019 van de gemeente Midden-Drenthe voldoen aan de formele uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Er wordt inhoudelijk verslag gedaan over de uitvoering van beleid en de financiële uitkomsten en aandachtspunten in het verslagjaar. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van de jaarstukken in relatie tot de verslaggevingsregels geen significante tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot de presentatie van de cijfers. Het jaarverslag en de overige informatie die in de jaarstukken is opgenomen, voldoen aan de eisen van het BBV en zijn in materiele zin verenigbaar met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie.

6 RESULTAAT EN VERMOGENSPOSITIE

6.1 Resultaat

De gemeente Midden-Drenthe heeft het boekjaar 2019 afgesloten met een positief resultaat van € 2,0 miljoen terwijl na wijziging de begroting geen saldo vertoonde. Over 2018 is een positief resultaat gerealiseerd van € 1,9 miljoen.

In de jaarrekening is op programmaniveau een samenvatting gegeven van de realisatie over 2019 ten opzichte van gewijzigde begroting. Voor een gedetailleerde analyse verwijzen wij naar de toelichting in de jaarstukken.

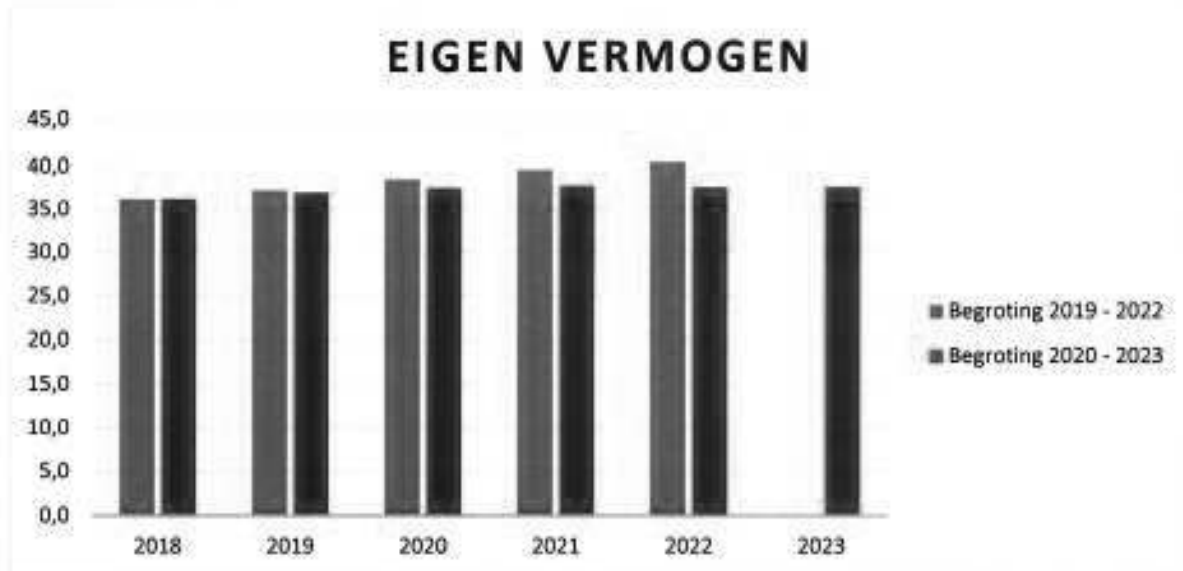
De hoofdlijn van de analyse is dat het voordelig resultaat vooral wordt behaald doordat de lasten in het sociaal domein per saldo lager uitvielen dan was begroot en door incidentele baten in het programma ruimtelijke ordening door winstneming in de grondexploitatie, de boekwinst op de verkoop van een gebouw en lagere kosten voor toezicht en handhaving. Daar staat een incidentele last tegenover van € 1,2 miljoen voor de afwaardering van gronden.

Door een andere programma-indeling is de analyse van de kostenontwikkeling in het sociaal domein ten opzichte van 2018 niet eenvoudig. Wat opvalt zijn de lagere kosten van participatie door lagere uitkeringslasten en lagere kosten voor de voormalige Wsw-populatie. De daling in de lasten voor Wmo is met name toe te schrijven aan de (positieve) afrekening voor Beschermd Wonen die bijna € 0,5 miljoen bedraagt.

De kosten voor de jeugdwet zijn weliswaar lager dan begroot maar de bijstelling van de begroting van € 1,6 miljoen en de toename in het bedrag aan toewijzingen, laten zien dat de kostenstijging nog niet teneinde is.

6.2 Vermogenspositie

In onderstaande tabel hebben we de ontwikkeling in het eigen vermogen van de gemeente Midden-Drenthe weergegeven over de afgelopen jaren en het verwachte verloop op basis van het saldo van de meerjarenbegroting:



In de afgelopen jaren heeft de gemeente Midden-Drenthe vrijwel uitsluitend positieve resultaten behaald. In bovenstaand overzicht zien we in de rode kleur ook de vooruitzichten op basis van de meerjarenbegroting 2020-2023. In het accountantsverslag 2018 hebben we een vergelijkbaar overzicht opgenomen. Deze is in blauw weergegeven. Hoewel de afwijking niet heel groot is, is wel te zien dat het financieel perspectief van de gemeente van positief naar neutraal is gegaan. Uw verwachte eigen vermogen eind 2022 ligt inmiddels ongeveer € 3,0 miljoen lager dan vorig jaar werd geraamd.

Met een solvabiliteit van 41% is uw financiële uitgangspositie toereikend en is een dergelijke ontwikkeling niet direct een constatering om van te schrikken. De oplopende kosten in het sociaal domein en onzekerheden over uw financiering en de effecten van de coronacrisis zorgen er wel voor dat in de begroting geen aanvullende ruimte is voor nieuwe initiatieven, althans voor zover deze geld kosten, zonder op uw vermogen in te teren.

7. CONTROLEBEVINDINGEN JAARREKENING 2019

7.1 Sociaal domein

7.1.1 Sociale Verzekeringsbank

De SVB heeft nog steeds geen goedkeurend oordeel bij haar verantwoording van de bestedingen van de PGB's. De foutfractie wordt wel elk jaar lager en het oordeel is in plaats van de afkeuring over voorgaande jaren inmiddels gewijzigd in een verklaring met beperking voor zowel de jeugdwet als de Wmo.

Lastig blijft, dat de SVB geen werkzaamheden uitvoert om de prestatielevering vast te stellen, waardoor gemeenten voor de keuze blijven staan zelf al dan niet in dit verantwoordingsgat te springen. De gemeente Midden-Drenthe heeft dit over 2019 gedaan en daaruit komen in tegenstelling tot voorgaande jaren geen bijzonderheden naar voren die wij aan u zouden moeten melden.

7.1.2 Centraal Administratie Kantoor (CAK)

Het CAK is de instantie die de inning van de eigen bijdragen verzorgt. Gemeenten (en zorgaanbieders) hebben de verantwoordelijkheid cliënten die in aanmerking komen voor een eigen bijdrage aan te melden bij het CAK, waarna aldaar, meestal op basis van een inkomens- of vermogenstoets, de eigen bijdrage wordt vastgesteld.

Gemeenten hebben geen invloed op de vaststelling van de hoogte van de eigen bijdrage en ook geen inzicht in de wijze waarop dat gebeurt. In de Kadernota Rechtmatigheid 2019 is aangegeven dat de werkzaamheden bij CAK niet tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren, zodat de accountant, de door CAK afgedragen bijdragen niet hoeft te betrekken in zijn oordeel. Dat laat onverlet dat gemeenten wel verantwoordelijk zijn voor de aanmelding van hun cliënten. De gemeente Midden-Drenthe heeft op basis van een analyse van haar klantenbestand aangetoond dat de aanmeldingen bij CAK volledig zijn.

7.1.3 Ontbrekende informatie Wmo en Jeugdwet leidt tot onzekerheden

De gemeente Midden-Drenthe is zelf verantwoordelijk voor de contractering en verantwoording van de zorgaanbieders die voor u de uitvoering jeugdwet en Wmo verzorgen.

Daarbij bent u afhankelijk van uw contractpartijen voor informatie. Het niet ontvangen van deze verantwoordingsinformatie is een terugkerende fenomeen maar de omvang ervan is wel lager dan vorig jaar. Daarnaast voert u een aantal controles uit op de ontvangen informatie, analyseert u de klachteninformatie en voert gesprekken met aanbieders. Bij deze controles constateert u soms dat aanbieders fouten maken in de verantwoording. Deze fouten kunnen leiden tot onzekerheden over het al dan niet terecht declareren van kosten en leiden soms tot fouten in de gedeclareerde bedragen. In een aantal gevallen kan dat leiden tot terugvordering van bedragen van aanbieders, maar dat is niet zeker. Ook deze posten wegen als onzeker mee voor het verschil tussen de door u en door de aanbieder opgegeven waarden. Uiteraard geldt dat als het verschil meer dan gering is, er door de gemeente nader onderzoek wordt ingesteld.

Door vertraging in de aanlevering van informatie door zorgaanbieders onder andere vanwege de coronacrisis viel te verwachten dat een stijging zou optreden in de hoeveelheid ontbrekende verantwoordingsinformatie. We zien echter dat over 2019 voor een bedrag van € 382.000 voor Jeugdwet en Wmo tezamen informatie ontbreekt of anderszins voor onzekerheden zorgt. Dit is ongeveer 15% lager dan over 2018, hetgeen een significante verbetering te noemen is.

7.2 Inkopen en aanbesteden

Sinds enkele jaren heeft inkoop en aanbesteden meer aandacht gekregen omdat de rechtmatigheidsrisico's in het inkoopproces door aangescherpte regelgeving zijn toegenomen. Vorig jaar hebben we geconstateerd dat over 2018 voor een bedrag van € 355.000 aan inkooptransacties niet voldeden aan de Europese regels.

In de managementletter hebben we aangegeven dat ook over 2019 er transacties zijn geïdentificeerd die niet aan de regels voldoen. Bij de jaarrekeningcontrole hebben we geconstateerd dat het bedrag aan dit type transacties in 2019 optelt tot € 501.000.

Het betreft in de basis een beperkt aantal transacties, maar we hebben diverse inkooprelaties geïdentificeerd die in 2020 of in 2021 voor rechtmatigheidsproblemen kunnen zorgen. De opwaartse trend in het gerapporteerde bedrag in combinatie met deze risicoposten maakt dat we opnieuw aandacht vragen voor professioneel inkopen en het juist aanbesteden van opdrachten binnen de gemeente Midden-Drenthe. We zien dat het bewustzijn op zich toeneemt, maar niet binnen alle afdelingen even snel en de stap om daadwerkelijk aan te besteden moet ook worden gezet. Daarbij heeft de organisatie ook een capaciteitsvraagstuk op te lossen, omdat de bezetting het aantal noodzakelijk te lopen inkooptrajecten niet aankan.

Wij adviseren u ook daar waar mogelijk bewuste afwegingen te maken over de te volgen inkoop strategie, zodat daarmee gemotiveerd kan worden afgeweken van uw eigen beleid en onder strikte voorwaarden ook van externe regels.

Met een foutpercentage van ruim 0,6% over 2019 is de marge, om nieuwe aanbestedingsfouten op te vangen zonder dat dit van invloed is op het accountantsoordeel over rechtmatigheid, beperkt.

Wij herhalen ons advies om de professionalisering van de inkoop meer aandacht te geven.

7.3 Begrotingsrechtmatigheid

Het stelsel van begroten en de bewaking hiervan moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de (gewijzigde) begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Wij hebben vastgesteld dat de totale lasten van de gemeente Midden-Drenthe de gewijzigde begroting 2019 niet hebben overschreden. Op programmaniveau is het beeld wisselend.

De gemeente Midden-Drenthe heeft in het hoofdstuk Begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening, een analyse gegeven van de oorzaken van de overschrijdingen op programmaniveau van de lasten. Daarbij is aangegeven dat het college van mening is dat de afwijkingen passen binnen het beleid van de Raad. Gezien de aard van de overschrijdingen, te weten met name kosten waar hogere t tegenover staan, meerkosten van opneemregelingen zoals in het sociaal domein, kunnen wij ons vinden in de opvatting van het college. Omdat daarmee deze overschrijdingen voldoende zijn toegelicht en geduid hoeven wij deze overschrijdingen niet mee te wegen in ons accountantsoordeel.

7.4 Prestatielevering en subsidieproces aanscherpen

Tijdens de interim-controle hebben we aandacht gevraagd voor het aanscherpen van de controle op de feitelijke levering van prestaties door leveranciers. Dat kan zijn via de controle op inkoopfacturen, maar ook via subsidielijnen is controle op prestatielevering aan de orde.

Om dat te kunnen doen is het belangrijk dat de randvoorwaarden goed zijn ingevuld. Dat heeft met mandatering te maken maar ook met het duidelijk uitschrijven van controlestappen en de vastlegging daarvan. Ook het helder definiëren van de prestatie is, zeker bij subsidies, essentieel. Wij constateren een toenemende aandacht voor dit onderwerp maar ervaren ook een bepaalde mate van weerstand tegen de administratieve lasten die dit met zich meebrengt.

Daar hebben we begrip voor. Tegelijkertijd veronderstellen wij dat u niet wilt dat de gemeente betaalt voor iets dat niet geleverd is. Wij gaan met u graag in gesprek hoe zonder overmatige bureaucratisering de controles beter gedocumenteerd kunnen worden.

Daarvoor moeten echter eerst de basisprocessen op orde zijn, want we hebben geconstateerd dat niet in alle gevallen een definitieve vaststelling van de subsidie over 2018 heeft plaatsgevonden, alsmede dat voor enkele instellingen er geen beschikking 2019 is verzonden. Daarmee creëert de gemeente onduidelijkheid over de voorwaarden en de verwachte prestatie en ontbreekt een mechanisme om subsidieontvangers daar op aan te spreken. Zowel in termen van sturing op het gewenste beleid als in de verantwoording is dit een gemiste kans.

In de loop van mei 2020 heeft u de geconstateerde gebreken hersteld waardoor er op dit punt in uw jaarrekening geen onzekerheden meer resteren, maar wij adviseren het college nadrukkelijk aandacht aan de uitvoering van het subsidieproces te besteden.

7.5 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Daarbij hoort dat schattingen uiteen kunnen lopen vanwege het deels subjectieve karakter en de beschikbare informatie.

Om die reden zijn schattingen meer dan gemiddeld vatbaar voor beïnvloeding door het management of door derden en daardoor hechten we nog meer dan bij andere jaarrekeningposten aan een gedegen onderbouwing van de schattingen. In onze controle besteden wij daarom nadrukkelijk aandacht aan deze schattingen. De belangrijkste schattingen in uw jaarrekening betreffen de waardering van materiële vaste activa, financiële vaste activa, voorraden (grondexploitatie), vorderingen en overlopende activa alsmede het inschatten van de noodzaak en de hoogte van voorzieningen en de waardering van verplichtingen. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden.

8. VERPLICHTE RAPPORTAGE ONDERDELEN

Op grond van de verslaggevingsregels, de voorschriften die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitvaardigt, alsmede de beroepsregels van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn een aantal rapportage onderdelen verplicht. In dit deel van het accountantsverslag hebben we deze opgenomen.

8.1 Controletoleranties en diepgang van de controle

Controletolerantie is de term waarmee accountants aanduiden met welke precisie de controle wordt uitgevoerd. De maximumnormen die hiervoor gelden zijn opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). De gemeenteraad heeft de mogelijkheid deze normen neerwaarts bij te stellen maar daar heeft u geen gebruik van gemaakt. Het is overigens ook niet gebruikelijk dat wel te doen. Het wettelijk maximum bedraagt 1% van de lasten voor fouten respectievelijk 3% van de lasten voor onzekerheden. Toevoegingen aan reserves worden in dit kader ook als lasten beschouwd.

De rapporteringstolerantie heeft het karakter van een afspraak waarboven wij controleverschillen aan u rapporteren. Op grond van onze eigen vaktechnische regels rapporteren wij afwijkingen van meer dan 5% van de goedkeuringstolerantie.

Op basis van uw lastentotaal van afgerond € 90,0 miljoen over 2019 bij de start van de controle (inclusief toevoegingen aan reserves) zijn de bedragen dit jaar als volgt:

Goedkeuringstoleranties	Grondslag	Bedrag (afgerond)
Fouten	1% van de totale lasten	€ 900.000
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 2.700.000
Rechtmatigheid	1% van de totale lasten	€ 900.000

Op basis van deze tabel komt de rapporteringstolerantie, neerwaarts afgerond, uit op € 45.000. Dit bedrag geldt zowel voor controleverschillen met betrekking tot getrouwheid als rechtmatigheid.

8.2 Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen

In onderstaand overzicht hebben we de samenvatting opgenomen van de geconstateerde controleverschillen die niet gecorrigeerd zijn. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat bij rechtmatigheidsfouten herstel doorgaans niet mogelijk is, omdat de betreffende handeling niet ongedaan gemaakt kan worden. Ook is het zo dat alle verschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid, ook in het oordeel over rechtmatigheid meetellen, omdat op dit punt de verslaggevingsregels niet zijn gevolgd. Dientengevolge is het onze ervaring dat de grenzen bij rechtmatigheid sneller overschreden worden dan bij getrouwheid.

Niet gecorrigeerde controleverschillen (fouten en onzekerheden) in euro	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Totaal verschillen getrouwheid	NVT	NVT	NVT
Ten aanzien van de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo is onvoldoende controle-informatie ontvangen over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verleende zorg door administratieve verschillen, ontbrekende verantwoordingen en andere dan goedkeurende accountantsoordelen bij verantwoordingen (zie 7.1).	€ 382.000	€ 382.000	€ 382.000
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 382.000	€ 382.000	€ 382.000
Een aantal inkooptransacties zijn niet volgens de Europese aanbestedingsregels tot stand gekomen (zie 7.2)	€ 501.000	NVT	NVT
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 501.000	NVT	NVT
Totaal rechtmatigheidsonzekerheden	NVT	NVT	NVT

Uit dit overzicht blijkt dat de geconstateerde verschillen en onzekerheden binnen de grenzen van paragraaf 8.1 blijven. Daarom is de strekking van onze controleverklaring goedkeurend, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

8.3 Rapportage inzake SiSa

De gemeente Midden-Drenthe kent een aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single information Single audit moeten worden verantwoord. Hiertoe neemt u een SiSa-bijlage op bij de jaarrekening. De controleverklaring bij de jaarrekening 2019 geldt ook voor de informatie die in deze bijlage is opgenomen.

De controlevoorschriften die gelden voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen andere fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2019 van de gemeente Midden-Drenthe die deze grenzen overschrijden. In het accountantsverslag wordt ingegaan op de bevindingen, ook als er geen fouten en onzekerheden zijn aangetroffen. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

8.4 Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is één van de hoekstenen van het accountantsberoep. De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van de controle van de gemeente Midden-Drenthe ingebod. Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Midden-Drenthe voldoende is gewaarborgd.

Wij zijn als accountant benoemd door de gemeenteraad en dan past het dat we eventuele verzoeken tot het doen van andere werkzaamheden dan controle van de jaarrekening via de griffie melden bij de gemeenteraad, dan wel de WFO als vertegenwoordiger van de Raad in de richting van de accountant. Dit geldt overigens niet voor de werkzaamheden die zijn inbegrepen bij de primaire opdracht, zoals de controle van specifieke projectverantwoordingen.

Wij hebben in het afgelopen jaar geen meldingen bij de griffie en de WFO gedaan en geen andere werkzaamheden voor de gemeente Midden-Drenthe uitgevoerd dan de werkzaamheden binnen onze primaire opdracht.

Andere aspecten van onafhankelijkheid zijn het uitwisselen van giften en geschenken en langdurige betrokkenheid. Het is ons derde jaar als controlerend accountant van de gemeente Midden-Drenthe en daarmee is van een langdurige betrokkenheid in het kader van onze beroepsregels geen sprake. Wij bevestigen voorts dat geen geschenken zijn verstrekt dan wel ontvangen die de in de regelgeving opgenomen grens van € 100 overschrijden.

8.5 Verdeling van verantwoordelijkheden in het controleproces

In aansluiting op de tekst in de controleverklaring wijzen wij op de verantwoordelijkheden van de gemeente Midden-Drenthe en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met in achtname van Nederlands recht waaronder het Bado en uw eigen gemeentelijke controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf verwoord, een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude.

Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om, onder toezicht van de Raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen.

In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn. Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college van burgemeester en wethouders aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, behoudens de in paragraaf 8.2 opgenomen controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

8.6 Frauderisico, integriteit en de naleving van wet- en regelgeving

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie en de naleving van andere wet- en regelgeving. De accountant maakt een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

Datzelfde geldt ook voor integriteitsrisico's en mogelijke niet-naleving van andere regelgeving.

Wij onderkennen in dit kader een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management of het college bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties en subsidieverstrekking, binnen het sociaal domein en het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan communiceren wij dit met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, de directie en, in sommige gevallen, bij fraude in de top van de organisatie, en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, met het college of met de gemeenteraad. In dat geval rapporteren wij daar separaat over.

Om invulling te geven aan de eerdergenoemde verplichting, hebben wij een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam, met het management, de financiële staf en anderen in de organisatie, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als

Tijdens deze gesprekken is aangetoond dat in alle geledingen van de organisatie voldoende bewustzijn aanwezig is over frauderisico's en de manier waarop deze beheerst worden. De gemeente Midden-Drenthe besteedt op diverse wijzen aandacht aan fraude, integriteit, aspecten van misbruik en oneigenlijk gebruik. We zien op steeds meer plaatsen dat organisaties zelf een frauderisicoanalyse maken waarin ook aandacht wordt besteed aan integriteitsrisico's in het algemeen. In de voorbereidingen ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording adviseren wij u voor de kritische processen ook fraude en integriteitsrisico's te betrekken in de risicoanalyse en de te nemen beheersmaatregelen. Vandaaruit kunt dit uitbouwen naar uiteindelijk een organisatie brede analyse. Daarmee ontstaat een totaalbeeld waarmee u het risico op mogelijke 'witte vlekken' in het beeld over fraude sterk kunt verminderen. We merken overigens op dat de organisatie nu al de aanwezige maatregelen evalueert en waar nodig worden deze aangescherpt. We adviseren u in het proces van de voorbereiding naar de rechtmatigheidsverantwoording het aspect fraude en integriteit expliciet aandacht te geven.

Fraude is echter ook een kwestie van integriteit, gedrag en cultuur. In organisaties is een open houding en elkaar aanspreken op signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik belangrijk om de kans op ongewenst gedrag te verminderen en de kans op ontdekking ervan te verhogen.

In dat kader vinden wij het voor de hand liggen dat op alle niveaus in de organisatie tenminste eenmaal per jaar gesproken wordt over de (fraude)risico's in de organisatie en de maatregelen die hieromtrent getroffen zijn. Tijdens onze werkzaamheden hebben we ook aandacht besteed aan elementen van beïnvloeding en druk die kunnen leiden tot een aantasting van het bestuurlijk handelen binnen de organisatie.

We benadrukken dat we bij onze werkzaamheden op de in deze paragraaf genoemde elementen geen afwijkingen hebben geconstateerd. Tevens hebben we geen aanwijzingen verkregen dat niet-naleving van regelgeving door de gemeente Midden-Drenthe significante effecten op de jaarrekening zou kunnen hebben.

8.7 Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid hebben beoogd.

Om volledig zicht te hebben op de betrouwbaarheid van alle geautomatiseerde systemen, ook die systemen zonder relatie naar de jaarrekening, is meer uitgebreid en specifiek gericht onderzoek noodzakelijk. Om te komen tot een oordeel over uw jaarrekening is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk.

Het doel van de IT-omgeving binnen de gemeente Midden-Drenthe is dat deze bijdraagt aan een betrouwbare en adequate informatievoorziening. Wij hebben een inventarisatie van de IT-omgeving uitgevoerd en daarbij aandacht gegeven aan het wijzigingsbeheer, de logische toegangsbeveiliging, de continuïteit, monitoring/logging en de informatiebeveiliging. Daarin zijn geen zaken naar voren gekomen die vermelding verdienen in dit verslag.

Wel benadrukken we dat ondanks dat u gebruik maakt van de diensten van derden voor het beheer van uw IT-omgeving, u als opdrachtgever verantwoordelijk blijft om te borgen dat de organisatie aan haar wettelijke verplichtingen aantoonbaar voldoet. Het expliciteren van deze stap is een aandachtspunt.

Met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming hebben wij vastgesteld dat de gemeente Midden-Drenthe voldoet aan de basiselen waar de Autoriteit Persoonsgegevens zegt op te handhaven al is dat geen garantie dat beveiligingsincidenten uitblijven.

9. AFSLUITING

Graag maken wij u attent op een aantal formele aspecten rondom de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: Het college behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De Raad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente Midden-Drenthe in die gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen met u te bespreken.

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die is gedateerd op 3 juni 2020, de datum waarop wij met de WFO overleggen. Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de volledige jaarstukken. Indien u deze jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken in zijn geheel goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite en alleen integraal zijn in te zien. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Dit accountantsverslag is alleen bestemd voor uw Raad, het college van burgemeester en wethouders en de gemeentelijke organisatie. Deze beperking in de verspreidingskring is ingegeven door het specifieke karakter van de informatie die in het verslag is opgenomen. Derden zouden de hierin opgenomen informatie onjuist kunnen interpreteren. Verspreiding van het accountantsverslag in bredere kring is om die reden niet toegestaan zonder onze voorafgaande toestemming.

Specifiek ten behoeve van het openbaar maken van het verslag, via openbare vergaderingen van uw Raad ontvangt u een 'was getekend' versie van dit verslag. Het exemplaar met de fysieke handtekening is uitsluitend bestemd voor het gemeentelijk archief.

Wij zijn altijd bereid tot het nader toelichten van dit verslag, en we gaan ervan uit hiermee onze controleopdracht over 2019 op passende wijze te hebben afgerond.

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2019 SISA MIDDEN-DRENTHE

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2019	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
OCW: D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	NVT	NVT	NVT
I&M: E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer, beschikingsnummer: 201401404-00445641/69497 201401410-00688200 201401407-00718832 201702460-00731139 201802989-00794631 201802990-00794362 201802991-00794363	NVT	NVT	NVT
SZW: G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019	NVT	NVT	NVT
SZW: G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2019	NVT	NVT	NVT
VWS: H4	Specifieke uitkering Sport	NVT	NVT	NVT
DRE2C	Verkeer en vervoer beschikingsnummer: 201503145-00607652/71374	NVT	NVT	NVT

Aspect controleverklaring		Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid		Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid		Goedkeurend